

Begroting 2023

Voorzitter, financieel gezien ligt er een begroting voor ons waar weinig op aan te merken is. De cijfers geven voor de komende jaren een positief beeld in ieder geval tot en met 2025. Het jaar 2026 laat een negatieve kentering zien maar we moeten ook constateren dat die kentering al minder erg is dan waar we steeds op zijn geweest. Dank aan de organisatie voor het vele werk wat verricht is om het lijvige boekwerk aan de raad te kunnen presenteren en voor de beantwoording van de door ons gestelde vragen.

Cijfermatig klopt het allemaal, maar er is meer in het leven dan cijfers. Wat gaan we allemaal wel of niet doen voor die cijfers. De wereld is onrustig en dat merken we ook in onze gemeente aan alle kanten. Inwoners maken zich zorgen over hoge inflatiecijfers, hoge energienota's, lastenverzwaring etc. In de begroting zien we jammer genoeg hier weinig oog voor. Gelukkig hebben we de afgelopen week nog een memo mogen ontvangen over hoe het college invulling wil geven aan een verlichting voor de minima. Maar de memo laat ook haarfijn zien waar we als gemeente tegen aanlopen, namelijk te weinig middelen om allen die voor de energietoeslag in aanmerking komen te kunnen betalen en dat geeft dus een tekort van 3,5 ton voor onze gemeente. Voor 2023 zal het beeld niet anders worden. Natuurlijk moeten we hier middelen voor vrij maken maar we zien ook een groot spanningsveld ontstaan. Je zult maar net boven de inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm zitten, dan is dat wel heel zuur.

Als gemeente kunnen we iedereen een beetje bijstaan door in deze financieel lastige tijden de lastendruk via belastingen en heffingen zo laag mogelijk te houden. Het voorstel is een inflatiecorrectie toe te passen van 4,9% en voor rioolheffing geen verhoging toe te passen. Aangezien onze reservepositie voldoende ruimte biedt en bij de technische behandeling de mededeling is

gedaan dat er een behoorlijk overschot is te verwachten op de jaarrekening van 2022, zit de fractie van het CDA op de lijn om de lasten niet meer te laten stijgen dan strikt noodzakelijk. Ons voorstel is dan ook om de OZB met 3,1 % te verhogen en niet zo als de voorgestelde 4,9%, zoals in het mede door ons ingediende amendement is verwoord.

De afvalstoffenheffing heeft door een hoogst ongelukkig persbericht bij onze inwoners al de nodige stof doen opwaaien. In het raadsoverleg van vorige week is gebleken dat er nog veel vragen zijn en het de vraag is of de inwoner centraal moet staan of 100 procent kostendekkendheid? In december komen we hierop terug maar misschien is het zelfs beter om voor 2023 met de huidige tarieven door te gaan en hiermede helderheid aan onze inwoners te geven. Om goede besluiten te kunnen nemen is het voor fractie van het CDA van belang om het grondstoffenbeleid eerst te evalueren. We gaan ervan uit dat het college het standpunt deelt dat een evaluatie als basis dient te dienen voor eventuele nieuw beleid.

Een punt waar we ons zorgen over maken is de financiële positie van dorpshuizen, sportaccommodaties, jeugdsozen etc. Zijn hierover al signalen aan het college afgegeven? Het lijkt ons goed om hiervoor in de begroting ruimte vrij te maken en hiervoor een miljoen euro op zij te zetten uit de reserve opgaven 22/26 zoals verwoord in de mede door ons ingediende motie.

De agrarische- en de visserijsector hebben het zwaar te verduren. De gevolgen van diverse ingrepen zijn voor beide sectoren zeer ingrijpend. Vissers kampen met steeds minder visgronden, hoge brandstofprijzen, saneringsregelingen etc. De vloot van Zoutkamp en Lauwersoog zien we krimpen met alle gevolgen van dien. Vissersfamilies die hun opgebouwde levenswerk zien instorten. Wij willen het college vragen om daar mogelijk hier aandacht voor te blijven vragen.

In de grootste agrarische gemeente van Nederland moeten we oog hebben voor de problematiek en de uitdagingen waar de sector voor staat. Laten we als gemeente ruimte geven om duurzaam bestendige ontwikkelingen mogelijk te maken. Bij de behandeling van de Omgevingsvisie komen we hierop terug. Woningbouw dient door de gemeente voortvarend op gepakt te worden waarbij we niet als gemeente bepalen waar wel of niet gebouwd kan worden maar nadrukkelijk kijken naar de wensen van onze inwoners.

De ontwikkelingen in de Eemshaven zijn natuurlijk positief wat bedrijvigheid en werkgelegenheid betreft. Laten we als gemeente ook ruimte bieden aan bedrijven in omliggende plaatsen om mee te kunnen profiteren van de groei van de Eemshaven. De voorgestelde uitbreiding van de Oostpolder heeft ook een keerzijde waar we terdege rekening mee moeten houden. Hoogwaardige landbouwgrond uit de productie nemen heeft vergaande gevolgen voor de desbetreffende ondernemers. Hebben we daar als gemeente en provincie wel voldoende oog voor? We komen tijdens informatieavonden dit nauwelijks tegen. Inwoners van de plaatsen rond de Eemshaven zien de industrie steeds dichterbij komen met alle gevolgen van dien. Hier zal samen met de inwoners gezocht moeten worden naar een goede balans, zodat ze in een prettige omgeving kunnen wonen en werken. Het kan niet zo zijn dat ze wel de lasten krijgen maar dat er geen of onvoldoende lusten tegen over staan en die lusten mogen best een stevige plus zijn.

De aardbevingsproblematiek is jammer genoeg nog steeds aan de orde. Alhoewel de gaswinning op een laag pitje staat en binnenkort zal worden afgebouwd zullen we nog tientallen jaren met aardbevingen te maken hebben, zoals bleek op de onlangs gehouden informatieavond in Uithuizen naar aanleiding van de recente aardbevingen rond Uithuizen. Wij zullen als gemeente naast onze inwoners moeten blijven staan. Het heeft veel impact voor onze inwoners van wie de huizen moeten worden versterkt en er zal samen met betrokkenen maatwerk geleverd moeten worden.

Het samen met inwoners invulling geven aan zaken missen we in de nieuwe visie van het NPG. Staat de inwoner wel centraal in de nieuwe visie?

Aan de hand van een 5 tal thema's praten we over grote baanbrekende zaken. Het is de vraag of we hiermee niet een sigaar uit eigen doos aan het financieren zijn. De middelen zijn bedoeld om de leefbaarheid van inwoners in het aardbevingsgebied te verbeteren. Onze vraag is: wat is de zeggenschap van onze inwoners in de 5 baanbrekende thema's en hoe herkent een inwoner zich hierin? Als gemeente hebben we samen met inwoners het Lokaal Programma Kop op 't Hogeland aan de hand van thematafels vastgesteld. Hoe staat het hiermee en hoe is de verdere uitwerking en hoe is de betrokkenheid van onze inwoners hierin geborgd?

Wat nog steeds een punt van aandacht is zijn de ontbrekende postcodes in de waardedalingsregeling en verduurzaamheidssubsidie in de gemeente De Marne. Dit terwijl De Marne destijds volledig als aardbevingsgemeente is aangewezen. Voor de fractie van het CDA is dit onverteerbaar en we zullen als gemeente hiervoor moeten blijven strijden. Uiteraard zullen wij dit ook blijven doen binnen onze eigen partijlijn maar we zullen als gemeente ieder mogelijke haakje moeten aangrijpen om dit te berde te brengen.

Bij de beantwoording van onze vragen hebben we moeten constateren dat we geen voorstel krijgen om met middelen te schuiven binnen centrumplannen. Dit roept bij ons wel de vraag op hoe het college om gaat met de 5 ton overheveling van Uithuizermeeden naar Uithuizen. Wat merkwaardig is dat betrokkenen in Uithuizermeeden tot voor kort niet op de hoogte waren van deze overheveling en veel energie hebben gestoken om mee te denken over de invulling van de middelen. Waarom is dit niet eerder met Uithuizermeeden gecommuniceerd en heeft de overheveling wel plaatsgevonden volgens de gestelde voorwaarden die destijds zijn opgesteld?

Wat ons nog te binnen schiet is de vraag wat de stand van zaken is rond de Tennet compensatiegelden voor het plaatsen van de hoogspanningsmasten voor de 380kV kabels. Hoever is het met de besluitvorming en hoe worden de wensen en opgehaalde ideeën van de bevolking hierin meegenomen?

De laatste tijd hebben we als raad een nieuwe koers ingezet met het sociaal domein met prachtige steekwoorden. De inwoner centraal is ons echt uit het hart gegrepen. Het is de kunst om via het uitvoeringsplan ook daadwerkelijk de inwoner centraal te stellen en er te zijn voor inwoners die het nodig hebben. Wij zullen dit via de gebruikelijke monitoring uiteraard nauwlettend blijven volgen.

Het college heeft grote ambities, dat is natuurlijk prachtig, maar wat we ook zien is dat binnen de organisatie de werkdruk hoog is. Is het niet beter om ambities even op een zijspoor te zetten en te zorgen dat de basis op orde is en blijft? Daarnaast is het gezien de onzekere tijd het wellicht ook goed om even pas op de plaats te maken.

Wat ons heeft verbaast bij het lezen van de begroting is de stelpost voor De Tirrel. Het kan en mag niet zo zijn dat we op deze manier gelden vrijmaken

zonder een goed en onderbouwd voorstel. We beschouwen dit dan ook als een vooraankondiging en zullen als er een concreet raadsvoorstel ligt het inhoudelijk beoordelen en formeel hier wel of geen gelden voor vrijmaken.

Een ander punt waar we grote moeite mee hebben is dat blijkbaar een externe stichting een aankondiging via de begroting kan doen dat er een voorstel komt voor extra middelen van de gemeente. Het is onbegrijpelijk dat stichting WEC na de vele miljoenen toegezegde gemeenschapsgelden een dergelijk verzoek durft in te dienen. We zijn als gemeente geen flappentap. Of is de gemeente toch met handen en voeten gebonden aan de WEC? Wat ons in de overeenkomst tot borgstelling opviel is bij de overwegingen dat de gemeente als 1 van de initiatiefnemers van WEC bij het centrum is betrokken. Hoe moeten we dit lezen?

Voorzitter, afrondend cijfermatig een begroting waar we mee voor de dag kunnen komen. Het is alleen de kunst om de inwoner en de ondernemer centraal te stellen en niet bestuurlijk wensdenken. Laten we daar samen voor waken, zodat een ieder het gevoel heeft dat er wordt geluisterd en een ieder er toe doet in onze gemeente.